

LAKIALOITE 164/2006 vp

Laki hammasteknikon toimen harjoittamisesta annetun lain 1 §:n muuttamisesta

Eduskunnalle

Asetuksen mukaan "Erikoishammasteknikko saa itsenäisesti valmistaa ja sovittaa irrallisia kokoproteeseja niiden käyttäjille. Erikoishammasteknikko ei saa kuitenkaan itsenäisesti valmistaa ja sovittaa proteeseja: 1) henkilölle, jolla leikkauksen tai tapaturman seurauksena on suun rakennetta olennaisesti muuttava vamma; 2) henkilölle, jolla on suun alueella jokin sairaus tai kehityshäiriö; eikä 3) hampaiden juurien tai tekojuurien päälle."

Lakia tulkitaan siten, että erikoishammasteknikko ei saa tehdä osaproteesien korjauksia eikä lainkaan valmistaa osaproteeseja suoraan asiakkaalle, vaan pelkästään kokoproteeseja. Erikoishammasteknikot ovat kuitenkin saaneet koulutuksen kliiniseen työhön eli suun tarkastukseen, suun sairautta potevan jatkohoitoon ohjaamiseen sekä mallin ottoon ja sovitukseen suussa. Lain tiukan tulkinnan mukaan, jos asiakkaan leuassa on yksikin hammas paikallaan, ei erikoishammasteknikko saa itsenäisesti valmistaa eikä myöskään korjata hänelle proteesia.

Koska erikoishammasteknikolla on koulutus ottaa jäljennökset hampaattomasta ja hampaallista leuasta sekä valmistaa kiinteitä ja irrotettavia proteeseja hammaslääkärin tilauksesta, pitäisi erikoishammasteknikoiden voida valmistaa irrotettavat proteesit myös itsenäisesti. Osaproteesin valmistus vaatii 4—5 potilaskäyntiä ja edellyttää edestakaisia kuljetuksia laboratorion ja hammaslääkärin välillä. Kustannussäästöt ja hammaslääkärin työajan säästö muuhun työhön

ovat huomattavia etuja, kun samalla puhutaan hammaslääkärripulasta. Jos taas osaproteesi jää valmistamatta, aiheutuu siitä huomattavaa haittaa purentaelimelle (leukanivelen vaivat, jäännöshampaiden liikkuvuus ja vastapuolen proteesin pysyvyysoongelmat). On kuitenkin melko yleistä, että puuttuvia hampaita ei ole korvattu osaproteesilla kustannus- tai saatavuussyistä.

Laitoshoidossa vanhusten suun ja hampaiden hoito on puutteellista, sillä riittävää hoitohenkilökuntaa ei ole. Erikoishammasteknikot tekevät yleisesti kotikäyntejä vanhainkodeissa ja liikuntatarajoitteisten luona. He ohjaavat asiakkaansa jatkohoitoon todetessaan suusairauksia. Myös proteesien säännöllinen huolto ja puhdistus on tärkeää, sillä huonon suuhygienian ongelmat eivät rajoitu vain suuhun, vaan aiheuttavat riskin yleiselle terveydelle. Erikoishammasteknikkoja on kautta koko Suomen, joten hoitoa saa myös syrjäseuduilla.

Terveyden- ja sairaanhoidossa on pyritty yhdistämään eri hoitoaloja järkevästi yhteen. Hammashygienisteille on siirretty paljon tehtäviä, jotka ovat vieneet hammaslääkäreiltä aikaa. Jotta näin on voitu tehdä, erikoistumista näihin tehtäviin on vahvistettu. Erikoishammasteknikoksi erikoistuminen vaatii viiden vuoden kokemuksen, ja pohjakoulutus on korkeakoulutasoinen. Suomi on ollut edelläkävijämaa Euroopassa erikoishammasteknikon koulutuksessa. Kuitenkin niissä maissa, joissa erikoishammasteknikon tehtävät on laillistettu, on hyväksytty paljon laa-

jemmat mahdollisuudet valmistaa erilaisia proteeseja, mm. osaproteesit, implanttikiinnitteiset neppariproteesit ja röntgenkuvaus.

Useissa Suomen kunnissa hammashoidon hoitotakuun tavoitteiden toteuttaminen on ollut lähes ylivoimaisen vaikeaa. Suun terveydenhuoltoon liittyvissä kysymyksissä puhelinyhteys terveyskeskukseen on saatava välittömästi. Hammaslääketieteellisesti tarpeelliseksi arvioitu hoito on järjestettävä kohtuullisessa ajassa, kuitenkin viimeistään kuudessa kuukaudessa. Suomen hammaslääkäriliitto lausuu hoitotakuun toteutumisesta seuraavasti: "Hoitotakuusta on suun terveydenhuollossa tullut monin paikoin suuri kupla. Potilaat saavat kyllä tarkastusajan, mutta hoito jumittuu pitkiin jonoihin. Ensimmäinen hoitokäynti pystytään potilaalle yleensä järjestämään kuuden kuukauden aikana,

mutta ei hoitoa kokonaisuudessaan kohtuullisessa ajassa. Hoitosuhteet saattavat myös katketa, eikä potilas tiedä, kuka häntä seuraavalla hoitokerralla hoitaa." Ministeri Liisa Hyssälän mukaan lokakuussa 2005 tehdyn työvoimaselvityksen mukaan hammaslääkärityövoimavaje oli 265 kokoaikaista terveyskeskushammaslääkärinä. Laajentamalla erikoishammasteknikkojen mahdollisuuksia valmistaa ja korjata myös osaprotee-seja voitaisiin siltä osin korvata hammaslääkäreiden työvoimavajetta sekä myös parantaa suun terveydenhuollon hoitotakuun tavoitteiden saavuttamista.

Edellä olevan perusteella ehdotan,

että eduskunta hyväksyy seuraavan lakiehdotuksen:

Laki

hammasteknikon toimen harjoittamisesta annetun lain 1 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

lisätään hammasteknikon toimen harjoittamisesta 30 päivänä huhtikuuta 1964 annetun lain (220/1964) 1 §:ään, sellaisena kuin se on osaksi laeissa 67/1991 ja 1078/1992, uusi 5 momentti seuraavasti:

1 §

Erikoishammasteknikolla tarkoitetaan henkilöä, joka on toiminut viisi vuotta laillistettuna hammasteknikkona ja suorittanut asianomaisen erikoispätevyyden edellyttämän koulutuksen.

Erikoishammasteknikko saa itsenäisesti valmistaa ja sovittaa koko- ja osaprotee-seja niiden käyttäjille.

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä _____ kuuta 20 _____.

Helsingissä 1 päivänä joulukuuta 2006

Pertti Hemmilä /kok